

Број/Број:01,02,03/11-05-1-246/13
Сарајево/Sarajevo, 14. 10. 2013.

**IZVJEŠĆE S ČETVRTOGA DIJELA REDOVITOG ZASJEDANJA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE VIJEĆA EUROPE, STRASBOURG,
od 30. 9. do 4. 10. 2013.**

Четврти дио редовитог засједанја Парламентарне скупштине Вјећа Европе одржан је у Страсбургу од 30. 9. до 4. 10. 2013. На засједанју је судјеловао Изасланство Парламентарне скупштине БиХ у Парламентарној скупштини Вјећа Европе, у којему су били:

1. Milica Marković, чланца Изасланства,
2. Borjana Krišto, чланца Изасланства,
3. Saša Magazinović, члан Изасланства,
4. Senad Šepić, члан Изасланства,
5. Nermina Kapetanović, замјеница члана,
6. Ismeta Dervoz, замјеница члана,
7. Sevda Valjevčić, тајница Изасланства, и
8. Adnan Bešić, преводителј.

Funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini

Листопадско засједанје Парламентарне скупштине Вјећа Европе обилјежила је расправа о *извјеšћу и Приједлогу резолуције о функционирању демократских институција у Босни и Херцеговини 13300 (2013)*, извјестителја гђе Карин С. Волдсеит из Норвешке и г. Егидијуса Вареикиса из Литве. Извјестителји су неубиљажно и врло оштро предлагали санкције за БиХ у случају непроводенја пресуде Еурпског суда за људска права у предмету *Sejdić i Finci protiv BiH* у одговарајуће вријеме, прије идућих опћих избора планираних за листопад 2014. године. Наиме, у параграфу 11. споменуте резолуције тражено је да ПСВЕ размотри наметанје санкција Изасланству ПСБиХ у ПСВЕ-у (искључење из рада Парламентарне скупштине Вјећа Европе), док је у параграфу 12. тражено од Одбора министара Вјећа Европе да размотри могућност укиданја Босни и Херцеговини права на представљање у Вјећу Европе.

На споменуте параграфе Резолуције чланови Изасланства ПСБиХ у ПСВЕ-у уложили су амандмане, који су прихваћени огромном већином гласова тојеком гласовања на пленарном засједанју, а чиме је отклонјена могућност увођења предлојених санкција нашој

zemlji. U svega nekoliko dana članovi Izaslanstva PSBiH održali su desetine sastanaka s izaslanstvima drugih zemalja i utjecajnim osobama u Vijeću Europe, te su djelovali maksimalno jedinstveno i govorili „jednim glasom“. Najveći uspjeh Izaslanstva PSBiH jest što je izlobiralo i osiguralo glasove za prihvaćanje njegovih amandmana na članke 11. i 12., koji su u prvotnom obliku bili bez presedana u dosadašnjoj praksi izvjestitelja (isključujući primjer Bjelorusije). Valja naglasiti da je, zahvaljujući usvajanju amandmana Izaslanstva PSBiH, odbijena Rezolucija te je u obliku preporuke upućena Odboru ministara Vijeća Europe. Otklonjena je opasnost od sankcioniranja BiH, no to ne znači da neće, ne bude li odluka u predmetu *Sejdić i Finci protiv BiH* provedena, na nekom sljedećem zasjedanju PSVE-a u idućoj godini ponovno biti stavljena na dnevni red u sklopu redovitog izvješćivanja o BiH, kao jednoj od zemalja pod monitoringom.

Svojom podrškom, kako potpisima na amandmane tako i glasovanjem, parlamentarci iz brojnih europskih zemalja, a posebice iz susjednih, pokazali su da, za razliku od predlagatelja sankcija, poznaju duh i načela funkcioniranja Vijeća Europe koji se temelje na podršci, suradnji, razmjeni iskustava i znanja, a ne na sankcijama i prijetnjama. Članovi Izaslanstva PSBiH: Milica Marković, Borjana Krišto, Nermina Kapetanović, Saša Magazinović i Senad Šepić imali su pojedinačna izlaganja o ovoj točki dnevnoga reda.

Milica Marković u svome je obraćanju kazala da BiH ne bježi od odgovornosti preuzete prilikom prijma u Vijeće Europe, te da je naša zemlja učinila bitne korake u ispunjavanju većine poslijeprijamnih obveza. Gđa Marković posebice je istaknula oprijedjeljenost Bosne i Hercegovine za pronalaženje odgovarajućeg i trajnog rješenja za provedbu ove složene presude, te da vlasti BiH i predsjednici stranaka ulažu napore kako bi se riješio ovaj problem.

Izvršenje presude *Sejdić i Finci protiv BiH* posebno je složen problem, jer zahtijeva reformu Ustava zemlje, a ustavne reforme su i u uređenijim zemljama od Bosne i Hercegovine kompliciran i složen postupak, kazala je gđa **Borjana Krišto** u svome obraćanju. Smatramo kako se presuda *Sejdić i Finci*, zbog svoje složenosti, ne može smatrati „običnom presudom“, te stoga njeno izvršenje zahtijeva posebne procedure. Potpuno uvažavajući razumijevanje koje je povjereno Bosni i Hercegovini kada je u pitanju izvršenje ove presude Europskog suda za ljudska prava, pozvala je da se ne gubi strpljenje te pruže dodatna šansa i pomoć za pronalaženje rješenja, istaknula je gđa Krišto.

Saša Magazinović zahvalio se izvjestiteljici Woldseth za njezine napore uložene na pokušaju da pruži objektivnu sliku o funkcioniranju demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini. Obraćajući se nazočnima, g. Magazinović naglasio je kako je ovo prva presuda u povijesti Suda u Strasbourgu kojom se zahtijeva promjena mirovnog sporazuma - Daytonskog mirovnog sporazuma - čiji je dio Ustav Bosne i Hercegovine. “Smatram pretjeranim i kontraproduktivnim otvoriti vrata sankcijama, zbog toga što Aneks IV. Daytonskog mirovnog sporazuma, što znači Ustav BiH, još uvijek nije izmijenjen kako je zahtijevano”, posebno je naglasio g. Magazinović.

“Nećemo poricati valjanost uznemirujućih saznanja o krizi u BiH, pošto doista vjerujemo u dobre namjere Vijeća Europe u cijelini”, kazala je gđa **Nermina Kapetanović** obraćajući se nazočnima. „Također neću ponuditi nikakav izgovor, jer ste ih mnogo čuli tijekom vremena. Izgovori, objašnjenja i politički argumenti kojima se iznosi krivnja i odgovornost koje su dovele BiH do ovog tužnog trenutka trebaju ostati na domaćem političkom polju. Sada i

ovdje, vjerojatno po prvi puta, kao što tome upravo svjedoče članovi PSVE-a, članovi Izaslanstva PSBiH govorili su jednim glasom i imaju jedan zahtjev – dati im još malo vremena da dođu do rješenja, posebno je naglasila gđa Kapetanović.

Senad Šepić istaknuo je da će parlamentarci učiniti sve što je u njihovoj moći kako bi postigli napredak u pregovorima, a koji je potreban za provedbu presude Europskog suda za ljudska prava. “Mi razumijemo našu odgovornost prema biračima, kao i prema svim građanima. Dakle, i dalje ćemo se boriti za održavanje najviših standarda pravne procedure u svim aspektima političkog djelovanja, što proizlazi iz članstva u Vijeću Europe.” Članovi PSBiH u stalnoj su potrazi za rješenjem koje bi moglo biti sukladno s presudom i koje bi bilo funkcionalno za društvo u cjelini, istaknuo je g. Šepić.

Nakon održane rasprave na plenarnom zasjedanju u kojoj su, uz članove Izaslanstva PSBiH, sudjelovali parlamentarci iz brojnih drugih europskih zemalja, usvojeni su uloženi amandmani, slijedom čega je PSVE umjesto rezolucije usvojio **Preporuku o funkcioniranju demokratskih institucija BiH 2025 (2013)**¹, u kojoj nema odredaba kojima je traženo sankcioniranje BiH, a potom i isključenje iz Vijeća Europe ako opći izbori iduće godine budu održani bez provođenja odluke u predmetu *Sejdić i Finci protiv BiH*. „Preporuka ima mnogo manji značaj i obvezu za BiH nego što je to rezolucija. Izaslanstvo PSBiH ostvarilo je veliki uspjeh, koji je doveo do toga da je većina podržala naše amandmane i dovela u pitanje samo izvješće gđe Woldseht“. Prihvaćeno je glasovanje o njezinom izvješću kao o preporuci, što je u rangu mišljenja ili informacije.

Preporukom 2025 (2013), na osnovi izvješća izvjestitelja gđe Karin S. Woldseht (EDG) iz Norveške i g. Egidijusa Vareikisa (EPP/CD) iz Litve, PSVE je još jednom pozvao političke subjekte BiH i ključne političke čimbenike da učine sve što je moguće kako bi se provela presuda u predmetu *Sejdić i Finci protiv BiH*. Pozivaju se vlasti i politički čelnici u BiH na izmjenu Ustava BiH te Izbornog zakona BiH u skladu s presudom u ovome predmetu bez odgode. Skupština je preporukom izrazila duboku zabrinutost zbog političke krize u zemlji. Kako bi se okončale stalne blokade i sukobljavanja, Skupština je još jednom pozvala vlasti BiH i ključne političke subjekte da preuzmu odgovornost, prekinu opstrukcije i konstruktivno rade na razini državnih institucija. Skupština je odlučila pomno pratiti razvoj stanja u zemlji, a ne bude li napretka do rujna 2014. godine, na listopadskom zasjedanju 2014. godine raspravljalo bi se i odlučilo o potrebnim koracima u odnosima s Bosnom i Hercegovinom.

Izložba „Industrijsko naslijeđe zemalja članica Vijeća Europe“

Povodom usvojene rezolucije Vijeća Europe „Industrijsko naslijeđe u Europi“, čija je izvjestiteljica bila članica bh. izaslanstva gđa Ismeta Dervoz, za vrijeme listopadskog dijela zasjedanja u zgradi Vijeća Europe u Strasbourgu, u prisutnosti brojnih parlamentaraca i gostiju, otvorena je izložba pod nazivom *Industrijsko naslijeđe u Europi – naše zajedničko naslijeđe*. Ekspozate za izložbu dostavilo je 30 zemalja članica Vijeća Europe, i to je najveći broj zemalja koji je sudjelovao u sličnim projektima. Izložbu je otvorio predsjednik PSVE-a Jean-Claude Mignon, a tom prigodom govorili su i predsjedatelj Odbora za znanost, kulturu, obrazovanje i medije PSVE-a Piotr Wach, veleposlanik BiH pri Misiji u Strasbourgu Almir

¹ Preporuka o funkcioniranju demokratskih institucija u BiH dana je u prilogu Izvješća.

Šahović i članica Izaslanstva PSBiH gđa Ismeta Dervoz. U obraćanjima istaknuta je važnost suradnje Odbora ministara Vijeća Europe i Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, a gđa Ismeta Dervoz posebno se zahvalia veleposlaniku Šahoviću na naporima što ih je Misijska Misija BiH uložila u organizaciju ove izložbe. Rezolucija PSVE-a i izvješće gđe Dervoz usmjereni su na podizanje spoznaje među donositeljima odluka i relevantnih javnih i privatnih partnera o potrebi potpunog razumijevanja zaštite i korištenja industrijskog naslijeđa. U njima su dani konkretni prijedlozi za to kako postići najbolje rezultate. “Za nadati se da ćemo, na osnovama rezolucije, biti u stanju uvezati i osnažiti europske politike u ovoj domeni” poručeno je tijekom otvaranja izložbe.

Značajnije rasprave

Promatranje parlamentarnih izbora u Albaniji: Skupština je u raspravi o promatračkoj misiji parlamentarnih izbora u Albaniji istaknula da su oni protekli konkurentno, uz aktivno sudjelovanje građana i potpuno poštivanje temeljnih sloboda. Međutim, u izvješću g. Petrosa Tatsopoulou iz Grčke, koje je Skupština usvojila, navodi se kako je vidljivo ozračje nepovjerenje dviju glavnih političkih snaga, provedba izbornog zakonodavstva nije bila na zadovoljavajućoj razini, a što je sve skupa utjecalo na nepovjerenje javnosti u izborni proces. Kako bi vratili povjerenje građana u izborni proces, PSVE poziva albanske vlasti da u suradnji s Venecijanskom komisijom poduzme niz mjera koje bi, prije svega, dovele do poboljšanja izbornog pravnog okvira, te jamčile nepristran rad izborne administracije na svim razinama. U ime Izaslanstva PSBiH u PSVE-u, u promatranju parlamentarnih izbora u Albaniji sudjelovala je **Nermina Kapetanović**.

Pravo djeteta na fizički integritet: Skupština je posebno zabrinuta određenim povredama fizičkog integriteta djeteta, kao što su: obrezivanje dječaka iz vjerskih razloga, prisiljavanje djece na piercing, tetovaže, plasitčna kirurgija. Posebno je zabrinuta činjenicom što osobe koje prakticiraju ili podržavaju ovakve prakse predstavljaju ih korisnima za samu djecu, unatoč jasnem dokazu koji potvrđuje suprotno. U Rezoluciji 1952 (2013), utemeljenoj na izvješću gđe Marlene Ruprecht iz Njemačke, Skupština preporuča zemljama da unaprijede znanje ili obaviještenost u svojim društvima o potencijalnim rizicima nekih od ovih procedura na tjelesno i duševno zdravlje djece. Također poziva zemlje na razvidno određivanje medicinskih, sanitarnih i drugih uvjeta koji se moraju osigurati u slučajevima npr. obrezivanja dječaka koje nije medicinski opravdano. Također traži od zemalja usvajanje specifičnih zakonskih odredaba kako bi osigurale da neće biti obavljane određene operacije i prakse nad djetetom prije nego što je to dijete dovoljno staro da može biti konzultirano. Skupština također preporuča eksplicitno uključivanje prava djeteta na fizički integritet u mjerodavne standarde Vijeća Europe.

Razvoj parlamentarne procedure monitoringa (lipanj 2012. - rujanj 2013.): U Rezoluciji 1953 (2013), usvojenoj na temelju izvješća g. Andreasa Herkela iz Estonije, Skupština je dala određene preporuke zemljama koje su još uvijek u proceduri monitoringa i onima koje su uključene u postmonitorinški dijalog, pozivajući ih da ispune preostale dužnosti i obveze koje su prihvatile prilikom pristupanja Vijeću Europe. Istodobno je pozdravljen uočeni napredak u nekim od tih zemalja. U vezi s poštivanjem temeljnih obveza preostale 33 zemlje članice Vijeća Europe koje nisu pod određenim monitoringom, Skupština je izrazila zabrinutost time što neke od tih zemalja još nisu potpisale i/ili ratificirale pojedine ključne konvencije Vijeća Europe. Spomenuti su zabrinjavajući događaji u nekim od tih zemalja, u što se uključuje

segregacija koju trpe Romi, neodgovarajuća prava migranata, izbjeglica i manjina; strukturalni problemi koji dovode do kašnjenja u provedbi odluka Europskog suda za ljudska prava i zadovoljavajući rad u skladu s preporukama za suzbijanje korupcije. Zbog toga su ove zemlje pozvane da se u cijelosti pridržavaju preporuka koje daju mehanizmi monitoringa Vijeća Europe. Skupština će nastaviti davati preporuke o tome kako poboljšati djelotvornost i učinak svojih procedura monitoringa za sve zemlje članice.

Poštivanje obveza i angažmana Republike Moldavije: Skupština je odlučila pomno pratiti razvoj stanja u Republici Moldaviji, odnosno odlučila je nastaviti proceduru monitoringa, uz mogućnost razmatranja uvođenja postmonitorinškog dijaloga za Moldaviju budu li provedene očekivane reforme. U Rezoluciji 1955 (2013), usvojenoj na temelju izvješća gđe Lise Christoffersen iz Norveške i g. Piotra Wacha iz Poljske, Skupština je pozdravila napredak u Moldaviji i kontinuiranu predanost standardima Vijeća Europe. Međutim, istaknuto je potrebnim riješiti niz temeljnih pitanja u zemlji. Parlamentari su pozvali na depolitizaciju državnih institucija, provedbu zakona, promicanje ljudskih prava i borbu protiv diskriminacije.

Osobe nestale u europskim sukobima: Kašnjenje u istrazi o sudbini 20.000 nestalih osoba u Europi sprječava pomirenje među nekadašnjim sukobljenim stranama. Skupština je pozvala europske države da osiguraju odgovarajuću skrb i podršku obiteljima nestalih osoba. U Rezoluciji 1956 (2013), usvojenoj na temelju izvješća g. Jima Sheridana iz Velike Britanije, naglašava se da članovi obitelji nestalih u sukobu imaju pravo znati što se dogodilo s njihovim najmilijima. Skupština smatra kako postoji snažna potreba da europske vlade ubrzaju proces ekshumacije i identifikacije posmrtnih ostataka nestalih osoba. Nerješavanje ovoga problema predstavlja potencijalnu opasnost za europsku sigurnost.

Značajnija obraćanja

Edward NALBANDIAN: Predsjedatelj Odbora ministara Vijeća Europe i ministar vanjskih poslova Armenije upoznao je nazočne s bitnijim aktivnostima koje je poduzela njegova zemlja za vrijeme predsjedanja Odborom ministara, počevši od 16. 5. 2013. godine. Odbor ministara učinit će sve kako bi se osigurala zaštita i poštivanje Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u cijeloj Europi. Osvrnuo se i na borbu protiv rasizma, ksenofobije i netolerancije, a što je osnovni cilj njegove zemlje za vrijeme predsjedanja. Armenija će predsjedanje Odborom ministara Vijeća Europe predati Republici Austriji 14. 11. 2013. godine.

Sergej NARIŠKIN: Predsjedatelj Državne dume Ruske Federacije u svome je obraćanju zamolio za snažniji parlamentarizam u međunarodnim poslovima, te je istaknuo važnu ulogu parlamenta, a posebice PSVE-a. Parlamentarna demokracija, koja postaje sve važnija, omogućava veću uključenost građana i predstavlja potencijal za rast demokracije, istaknuo je g. Nariškin. Obraćajući se nazočnima, g. Nariškin obrazložio je razloge kojima su se vodili ruski zastupnici pri usvajanju određenih zakona, a koji su uzrokovali međunarodnu zabrinutost, u koje spadaju zakon o demonstracijama, zakon o inozemnom financiranju nevladinih organizacija i zakon o zabrani propagiranja netradicionalnih odnosa, a u cilju zaštite djece.

Serzh SARGSYAN:, U svome obraćanju predsjednik Armenije Sargsyan rekao je kako je Armenija je uložila velike napore: provela je opsežan niz reformi, kao što su provođenje propuka Skupštine o organizaciji slobodnih i poštenih izbora, osnivanje neovisnog pravosudnog sustava koji osigurava jednakost pred zakonom, te stvaranje okruženja međusobne tolerancije i povjerenja. Svoje obraćanje zaključio je podsjećanjem na to da je podizanje mostova među narodima, kulturama i regijama vrlo važno, te da je u tom procesu od presudne važnosti uloga Vijeća Europe.

Thorbjorn JAGLAND: Glavni tajnik Vijeća Europe Thorbjorn Jagland u svome je obraćanju spomenuo našu zemlju, rekavši da se Bosna i Herecegovina nalazi u teškoj situaciji i da ima ozbiljne probleme u funkcioniranju, ali da je u Bruxellesu održan važan i ozbiljan sastanak (1. 10. 2013.) koji daje nadu da bi stvari mogle krenuti nabolje.

Tomislav NIKOLIĆ: Obraćajući se nazočnima, predsjednik Republike Srbije g. Nikolić rekao je kako će učinit sve što je u njegovoj moći kako bi Srbija postala europska zemlja, u skladu s temeljnim vrijednostima Vijeća Europe - zaštitom ljudskih prava, vladavinom prava i demokraciji. G. Nikolić upoznao je nazočne s napredovanjem procesa integracije Srbije u EU, te aktivnostima Srbije u pogledu unaprjeđivanja pravnih i političkih reformi, počevši od prijma Srbije u Vijeće Europe prije 10 godina pa do danas. Ukazao je i na pozitivna kretanja dijaloga između Beograda i Prištine, te na značaj borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala u zemlji. Obraćanje je zaključio izražavanjem želje da Srbija postane dijelom europske obitelji, a za dobrobit svih naroda u Srbiji i regiji.

Pripremila²
tajnica Izaslanstva

Sevda Valjevčić

Dostavljeno:

- kolegijima obaju domova PSBiH
- Povjerenstvu za vanjske poslove ZD PSBiH
- Povjerenstvu za vanjsku i trgovinsku politiku, carine, promet i veze DN PSBiH
- Izaslanstvu PSBiH u PSVE-u
- Kolegiju Tajništva
- Ministarstvu vanjskih poslova BiH
- a/a

² Uz suglasnost članova Izaslanstva